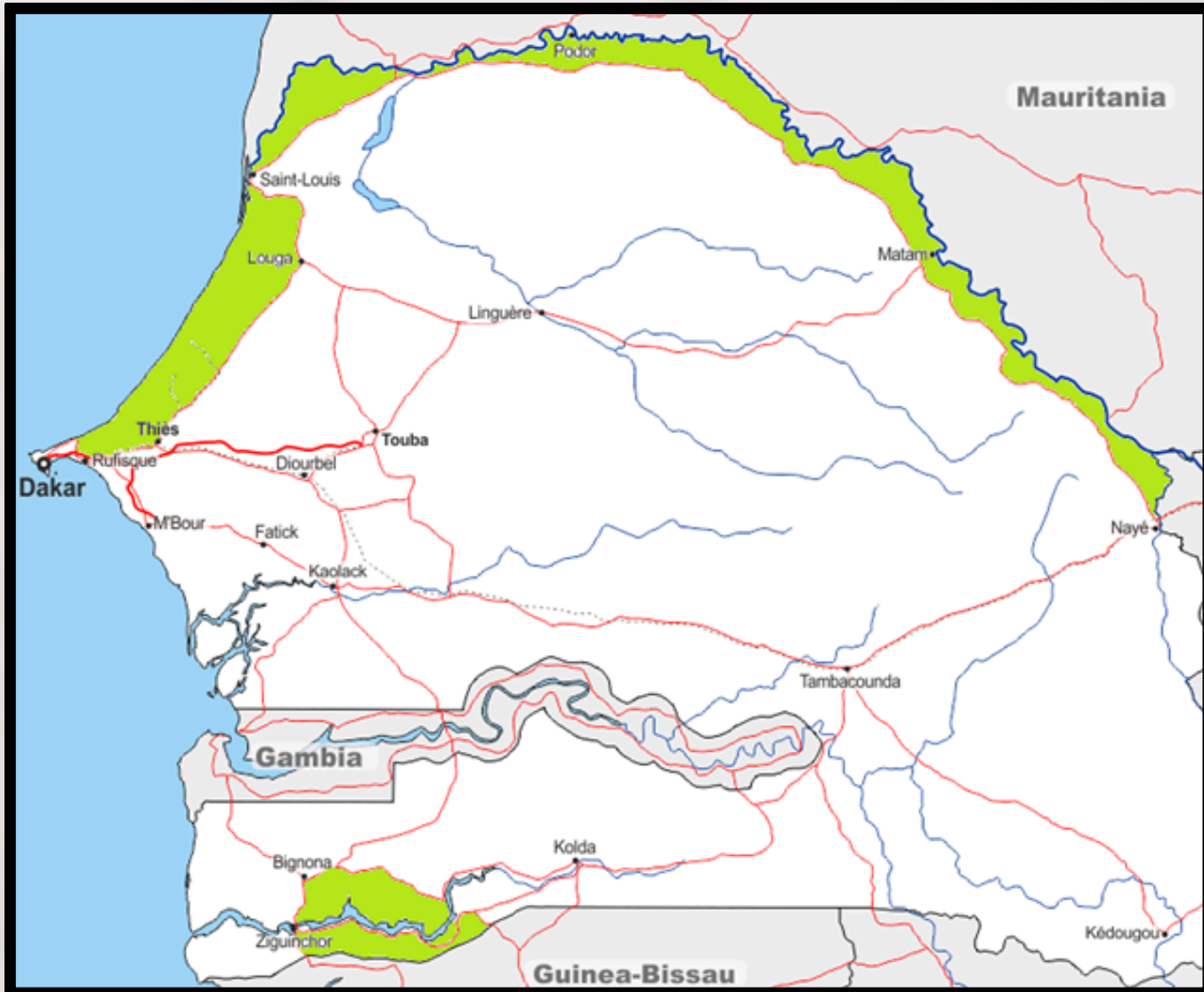

Op weg naar eerlijk werk in de tuinbouwsector in Senegal

Internationale voedselzekerheid

De tuinbouwsector is economisch van groot belang én cruciaal voor onze wereldwijde voedselvoorziening. Tegelijk zijn er ook grote uitdagingen in een land als Senegal zoals te lage lonen, onveilige en ongezonde werkomstandigheden, ongelijkheid, gebrek aan sociale zekerheid, en uitbuiting. Veel werknemers bevinden zich in kwetsbare, informele posities, vaak zonder vast contract en met weinig werkzekerheid. Dat maakt het extra moeilijk voor hen en voor vakbonden om voor hun rechten op te komen.

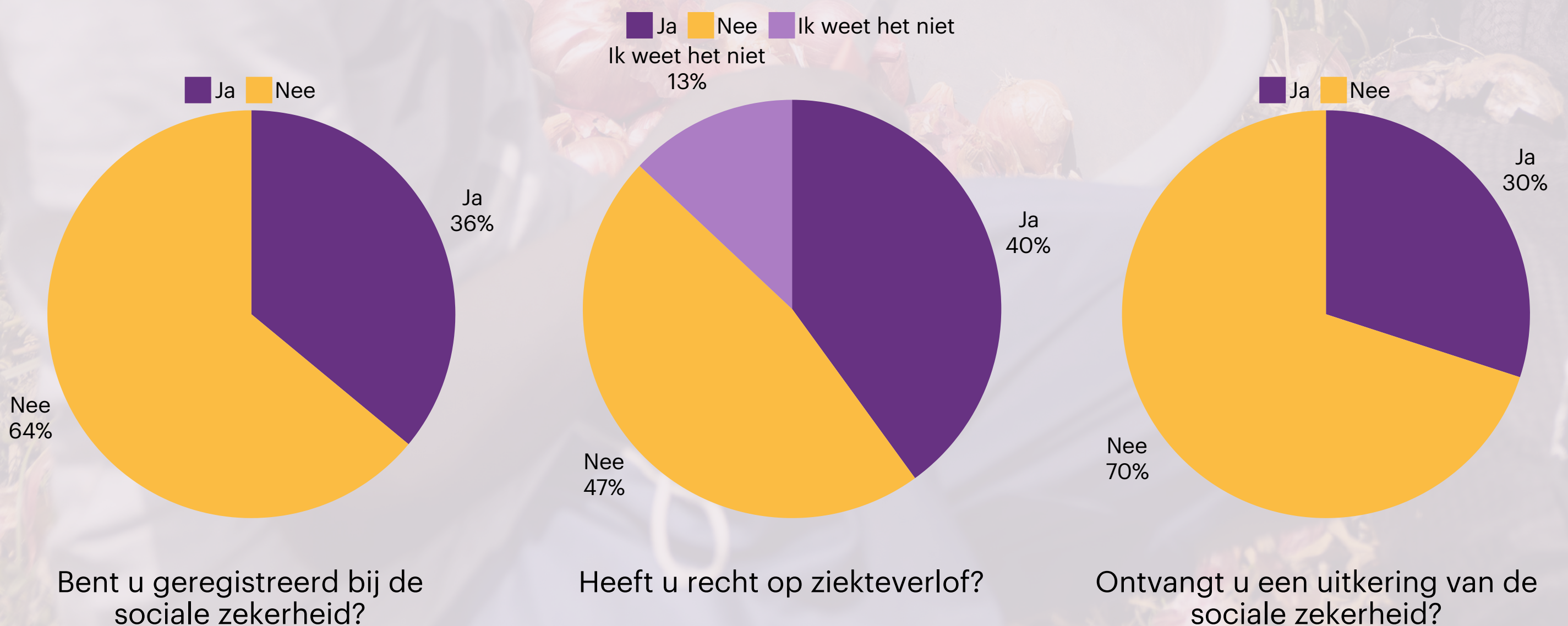

Het werk in de tuinbouw is fysiek zwaar en risicovol onder andere door het gebruik van pesticiden. Passende beschermingsmiddelen en veiligheidsmaatregelen zijn noodzakelijk voor gezonde en veilige werkomstandigheden.

In Senegal voorziet de tuinbouwsector in het levensonderhoud van een half miljoen werknemers. Belangrijke gewassen zoals uien, tomaten, sperziebonen, mango's en cashewnoten worden voornamelijk verbouwd in drie grote regio's: de vallei van de Senegalrivier, Casamance en Niayes. Het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden, de werkomstandigheden en het inkomen van de mensen die de productie van deze groenten en fruit mogelijk maken, zal economisch en sociaal veel impact hebben, voor henzelf, hun familie en de gemeenschap waarin zij leven.

Volgens de Internationale Arbeidsorganisatie ILO (International Labour Organisation) omvat decent work (fatsoenlijk of eerlijk werk): eerlijk loon, veiligheid en sociale zekerheid, kansen voor persoonlijke ontwikkeling, sociale inclusie en gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Er is weliswaar nationale arbeidswetgeving en een programma voor fatsoenlijk werk in Senegal, toch kampt de tuinbouwsector in Senegal met grote uitdagingen bij het naleven van deze criteria. Dat blijkt uit het eerste kwalitatief onderzoek van CNV Internationaal onder bijna 900 werkenden in de teelt van mango, cashew, sperziebonen, tomaten en uien. Onderstaand volgen enkele belangrijke onderzoeksresultaten. Het volledige onderzoek is te lezen via de QR-code of cnvinternationaal.nl/tuinbouw

Belangrijkste onderzoekresultaten

Het ontbreken van arbeidscontracten en te lage lonen

30% van de grote landbouwbedrijven biedt geen schriftelijke arbeidsovereenkomsten aan.

- 91% van de handelaren biedt geen arbeidsovereenkomsten aan.
- Lonen zijn vaak lager dan het wettelijk minimum (SMIG), met name in agrarische familiebedrijven waar 70% van de werkgevers zich zelfs niet houdt aan het minimumloon voor de landbouw (SMAG).

Ontbreken van sociale zekerheid

- 36% van de grote telers is niet geregistreerd bij de Senegalese instanties voor sociale zekerheid zoals CSS of IPRES. De mensen die daar werken hebben dus geen pensioen- of ongevallenverzekeringen.
- Weinig werkgevers respecteren het recht op betaald jaarlijks verlof. Vooral Senegalezen die werken voor kleine producenten krijgen geen betaald verlof (88% niet-naleving)

Onvoldoende en onveilige arbeidsomstandigheden

- 50% van de werknemers is ontevreden over hun betrokkenheid bij de besluitvorming.
- 80% van de werknemers is van mening dat hun sociale zekerheid tekortschiet.
- 33% van de werknemers meldt intimidatie of discriminatie op de werkvloer.

Ontbreken van sociale dialoog

- Gebrekkige toegang van vakbonden zowel binnen het MKB als bij grote landbouwbedrijven.
- Actieve vakbonden zoals UDTS en CNTS hebben mede daardoor weinig leden in de tuinbouw. Het is een grote uitdaging om informele werknemers in de tuinbouwsector te organiseren. Daardoor hebben mensen die werken in de tuinbouw nu nog heel beperkt mogelijkheden om op te komen voor hun belangen en rechten.

Conclusie en aanbevelingen

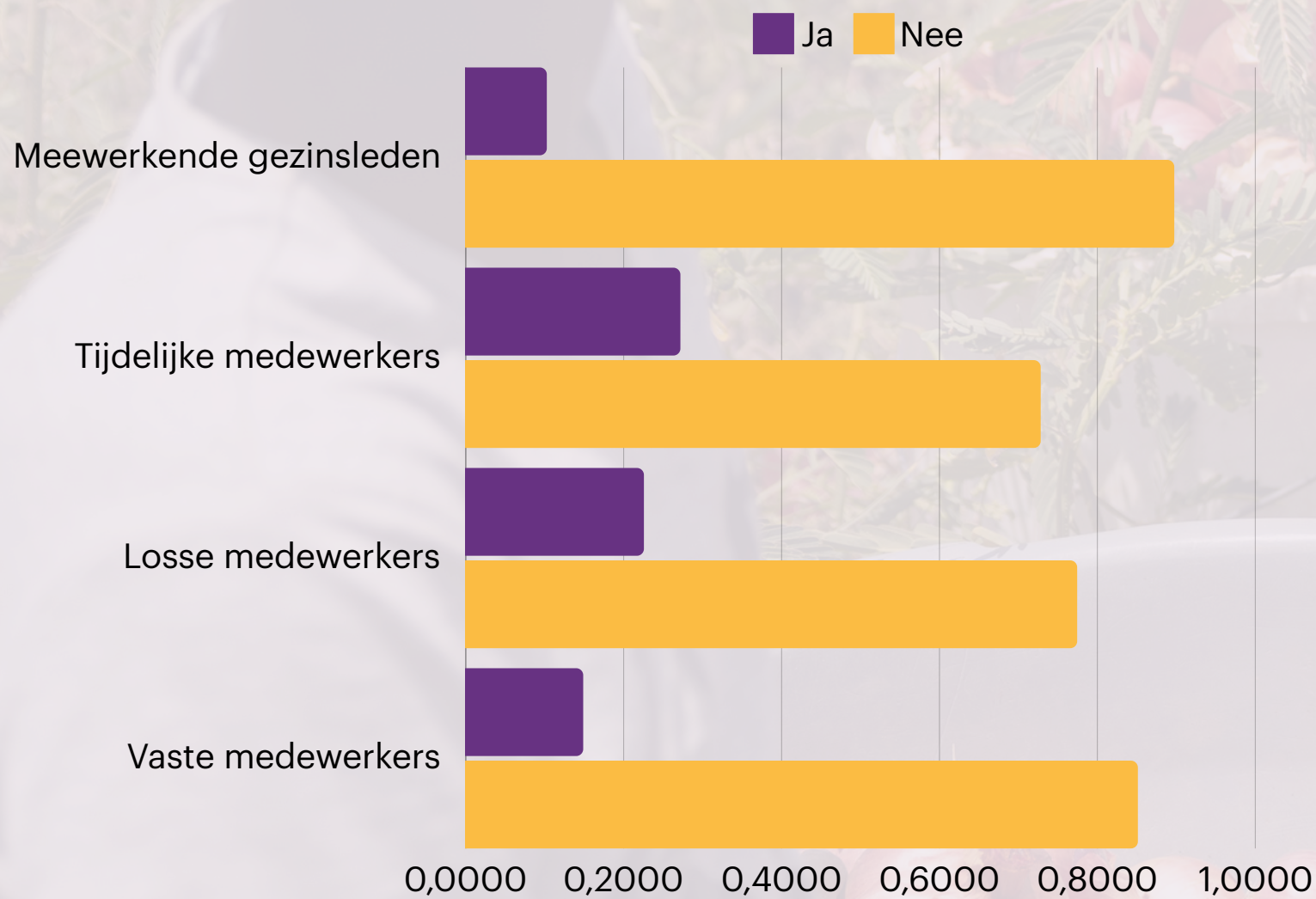
De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat fatsoenlijk werk vrijwel ontbreekt in deze vijf belangrijke tuinbouwsectoren (cashew, mango, sperziebonen, tomaten en uien). Om de situatie van de 0,5 miljoen werknemers in deze tuinbouw te verbeteren, is het van essentieel belang om:

- De arbeidsomstandigheden te verbeteren
- De sociale dialoog te versterken tussen werkgevers, vakbonden, het maatschappelijk middenveld en ontwikkelingsorganisaties.

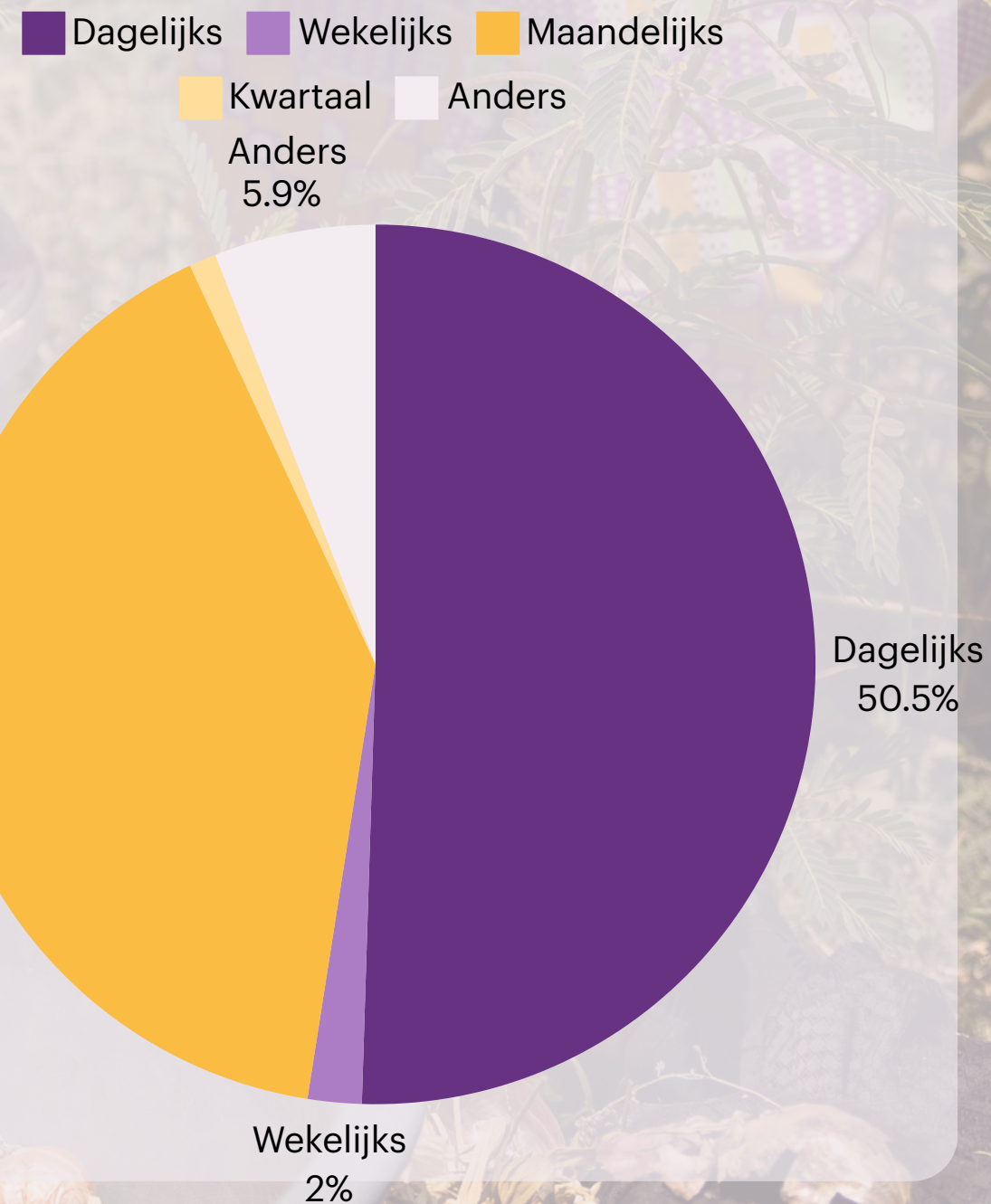
Een gezamenlijke aanpak met alle betrokken partijen is cruciaal voor het bevorderen van fatsoenlijk werk en duurzame ontwikkeling in de toeleveringsketen van groente en fruit, die van groot belang is voor de economie van Senegal.

Vragen beantwoord door werkgevers

Betaalt u uw werknemers meer dan het SMAG (het officiële minimumloon in de landbouw)?

Hoe vaak ontvangen werknemers hun salaris?

Vanuit ons werk als vakbond in Nederland beschikken we over uitgebreide ervaring in het samenwerken met bedrijven en overheden om arbeidsproblemen aan te pakken en oplossingen te formuleren. CNV Internationaal is ook actief op internationaal niveau en richt zich op het verbeteren van de omstandigheden voor werknemers en het bevorderen van verantwoord ondernemen in de toeleveringsketens van onder andere de cashew, tuinbouw-, palmolie- en suikerrietsector. Via sociale dialoog brengen we relevante belanghebbenden bijeen om afspraken te maken over het verbeteren van arbeidsomstandigheden en het waarborgen van eerlijke lonen. Betere arbeidsomstandigheden verhogen de productiviteit en bevorderen harmonie, stabiliteit en welzijn op de werkplek.

Dit is een geleidelijk, stapsgewijs proces van samenwerking, gericht op verbeteringen. Door deze uitdagingen gezamenlijk aan te pakken, creëren we mogelijkheden voor een win-win-benadering, met als doel dat uiteindelijk iedereen profiteert die erbij betrokken is.

Geïnteresseerd in samenwerking? Neem contact op met:

Francisca van Dusseldorp, regionaal coördinator Afrika f.vandusseldorp@cnv.nl
Marjolein Groenewegen, programmamanager Afrika, m.groenewegen@cnv.nl

Op cnvinternationaal.nl/tuinbouw is o.a. het volledige onderzoek en de webinarpresentatie te vinden.